



СИЛАБУС

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Факультет психології та соціології

Кафедра вікової та педагогічної психології

Дисципліна: Конфліктологія та девіантологія

Викладач: Кордунова Наталія Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент
+ 380506788227

Natalia 301970 @ ukr.net

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Попередні курси: Психологія (Основи психології. Вікова, педагогічна та спеціальна).

Рекомендовані підручники, інтернет-ресурси:

1. Анцупов А. Я. Конфликтология: учеб. для вузов / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 552 с.
2. Балабанова Л. В. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. В. Балабанова, К. В. Савельєва. – К.: Вид. дім “Професіонал”, 2009. – 280 с.
3. Берлач А. І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання / А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини “Україна”. – К.: Ун-т “Україна”, 2007. – 203 с.
4. Ващенко И. В. Общая конфликтология: учеб. пособие / И. В. Ващенко, С. П. Гиренко и др. – 2-е изд. – Х. : Оригинал, 2001. – 384 с.
5. Воднік В. Д. Конфлікти в трудовому колективі: причини, шляхи попередження та розв’язання / В. Д. Воднік // Бюл. нац. служби посередництва і примирення. – 2005. – № 11. – С. 50-54.
6. Ворожейкин И. Е. Конфликтология: учеб. / И. Е. Ворожейкин, А. Я. Кибанов, Д. К. Захаров. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 240 с.
7. Герасіна Л. М. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. – Х.: Право, 2012. – 128 с.
8. Гірник А. М. Основи конфліктології / А. М. Гірник. – Вид. дім Києво-Могилян. акад., 2010. – 222 с.
9. Громова О. Н. Конфликтология: курс лекций / О. Н. Громова. – М.: ЭКСМО, 2000. – 320 с.
10. Дмитриев А. В. Конфликтология / А. В. Дмитриев. – М.: Гардарики, 2007. – 375 с.
11. Дуткевич Т. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посіб. / Т. Дуткевич; М-во освіти і науки України, Кам’янець-Поділ. держ. ун-т, Ін-т соц. реабілітації та розвитку дитини. – К.: Центр учб. л-ри, 2005. – 455 с.
12. Емельянов С. М. Практикум по конфликтологии / С. М. Емельянов. – СПб.: ПИТЕР, 2001. – 400 с.
13. Ємельяненко Л. М. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко; за ред.: В. М. Петюха та Л. В. Торгової. – К.: КНЕУ, 2005. – 315 с.
14. Зыбцев В. Н. Конфликтология для студентов вузов / В. Н. Зыбцев, Е. В. Попова. – Донецк: Вебер, 2007. – 488 с.

15. Зыбцев В. Н. Конфликтология: модульный вариант: [учеб. пособие] / В. Н. Зыбцев, Е. В. Попова. – Донецк: Вебер, 2007. – 488 с.
16. Кильмашкина Т. Н. Конфликтология: социальные конфликты: [учеб. пособие для вузов] / Т. Н. Кильмашкина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 285 с.
17. Кіржнер Л. О. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, М. В. Мартиненко, О. В. Мангольд. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 142 с.
18. Коваленко Д. В. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. В. Коваленко, І. М. Шалімова, О. М. Керницький; Укр. інж.-пед. акад. – Х. : Точка, 2012. – 221 с.
19. Конфліктологія: підруч. для студ. ВНЗ юрид. спец. / за ред. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. – Х.: Право, 2002. – 256 с.
20. Ложкін Т. Практикум з конфліктології /Т. Ложкін, Е. Юрковський, І. Моначін. – Тернопіль: Воля, 2005.– 168 с.
21. Лукин Ю. Ф. Конфликтология: управление конфликтами / Ю. Ф. Лукин. – М.: Трикта, 2007. – 799 с.
22. Миронова О. М. Конфліктологія: навч. посіб. / О. М. Миронова, О. В. Мазоренко. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 167 с.
23. Нагаєв В. Конфліктологія: курс лекцій: [навч. посіб. для вузів] / В. Нагаєв; М-во освіти України, Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – К.: Центр учб. л-ри, 2004. – 199 с.
24. Орлянський, В. С. Конфліктологія / В. С. Орлянський. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 160 с.
25. Пірен М. І. Конфліктологія: підруч. / М. І. Пірен. – К.: МАУП, 2007. – 360 с.
26. Примуш М. Конфліктологія: навч. посіб. для вузів / М. Примуш; М-во освіти і науки України. – К.: Вид. дім “Професіонал”, 2006. – 282 с.
27. Ромашов Р. А. Конфликтология: учеб. пособие / Р. А. Ромашов. – СПб.: С.-Петербург. ун-т, 2006. – 437 с.
28. Русинка І. І. Конфліктологія: психотехнології запобігання і управління конфліктами: [навч. посіб.] / І. І. Русинка. – К.: Професіонал, 2007. – 332 с. – С. 8-31.
29. Русинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: навч. посіб. / І. Русинка; М-во освіти і науки України. – К.: Професіонал, 2007. – 334 с.
30. Савельєва В. С. Конфликтология: учеб. пособие для студ. Высш. учеб. заведений / В. С. Савельева; Донбас. гос. машиностр. акад. – Краматорск: ДГМА, 2006. – 227 с.
31. Скібіцька Л. І. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 384 с.
32. Психологічний практикум [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.psyworld.info/ocenka-sposobov-reagirovaniya-v-konflikte-tomasa#more-570>).
33. Психологічний портал Психологія от А до Я [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://psyznaiyka.net/konfliktologiya.html>).
34. Журнал «Конфликтология» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://conflictology.ru/index.php/conflict>).
35. Міжнародна асоціація конфліктологів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.confstud.ru/>).

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Опис курсу містить навчальну програму курсу «Конфліктологія та девіантологія» / Укладач Кордунова Н. О., яка розміщена на сайті: <http://esnvir.eenv.ua/hande/123456789/15722> - програма

Для студентів (підготовки магістра) денної форми навчання галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), освітньо-професійної програми Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка Спеціальність 014 середня освіта (Біологія та здоров'я людини) Освітній ступінь Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів -90 / 3		Рік навчання __5__
		Семестр __9-ий__
		Лекції __18__ год.
		Практичні (семінарські) 8 __ год. Лабораторні __0__ год. Індивідуальні __0__ год.
		Самостійна робота __58__ год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації __6__ год.
		Форма контролю: залік

Для студентів (підготовки магістра) заочної форми навчання галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), освітньо-професійної програми Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність 014 середня освіта (Біологія та здоров'я людини) Освітній ступінь Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/ 3		Рік навчання_ 6 _____
		Семестр_11 _-ий_
		Лекції _6_ год.
		Практичні (семінарські) 4 __ год. Лабораторні __0 __ год. Індивідуальні __0 __ год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота _68 __ год.
		Консультації __12 __ год.
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Одним із наслідків ускладнення соціально-економічної та політичної ситуації, процесу швидкої зміни суспільства є бурхливе зростання кількості та різноманітності соціальних конфліктів та девіантної поведінки.

Для того, щоб оцінювати конфліктогенність рішень, що приймаються, попереджувати виникнення та деструктивний розвиток конфліктів кожна людина має володіти необхідними знаннями про конфлікт, як явище, що постійно супроводжує людське життя та загрожує йому.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів умінь та навичок подолання психологічних труднощів професійної діяльності в конфліктних умовах, попередження, профілактика девіантної поведінки та вирішення конфліктів з метою забезпечення успішного вирішення професійних завдань.

Завданням вивчення дисципліни «Конфліктологія та девіантологія» є:

створення умов для опанування студентами знань, вмінь та навичок практичного використання психологічних методів та прийомів профілактики, вирішення та управління конфліктами.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК04. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів дослідження і технологічних засобів.

Після вивчення курсу студенти отримають наступні результати навчання.

ПР08. Знати та розуміти історичні витоки та методологічні принципи становлення конфліктології як науково-прикладної психології;

- основні наукові школи та сучасні погляди на природу, соціальний та психологічний зміст, класифікацію, структуру й динаміку конфліктів;
- систему науково обґрунтованих напрямів прикладного вивчення, аналізу й оцінки соціальної ролі конфліктів, а також методів і засобів їх вирішення;
- специфічні чинники виникнення й протікання конфліктів у практичній діяльності;
- особливості і механізми девіантності;
- причини виникнення та форми прояву девіантної поведінки.

ПР09. Дотримуватися положень етики, безпеки, захисту у процесі навчання та професійної діяльності;

- здійснювати аналітику конфліктів, діагностувати їх розвиток у конструктивному або деструктивному напрямі.

Компетентності ЗК03 та СК04 сформуються у студентів під час проведення практичних занять при використанні певних психологічних методів і засобів розв'язання конфліктів та конфліктних ситуацій.

Програмний результат навчання 08 сформується у студентів під час прослуховування лекційного матеріалу, опрацювання відповідних літературних джерел, проведення практичних занять. Після вивчення курсу студент буде знати об'єкт, предмет, загальні проблеми конфліктології та девіантології, зв'язок з іншими науками, актуальні напрями досліджень у сучасній науці, структурні елементи та мотиви конфлікту, динаміку їх розвитку, стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту, правила, способи, врегулювання профілактику та передумови успішності запобігання конфліктам. Характерні ознаки, різновиди, рівні прояву девіацій, особливості, механізми, причини виникнення девіантності, моделі девіантної поведінки, особливості характеру особистості з девіантною поведінкою та методи її дослідження.

Програмний результат навчання 09 сформується під час практичних занять в процесі роботи з психодіагностичними методиками для дослідження виникнення і профілактики конфліктів, конфліктних ситуацій та девіантної поведінки.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Програма змістовних модулів

Змістовий модуль I. Загальна характеристика конфлікту

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології

Об'єкт та предмет конфліктології. Зв'язок з іншими науками. Галузі конфліктології. Розвиток конфліктологічних ідей у філософській думці Давнього Сходу. Еволюція конфліктологічних ідей в античній філософії. Проблема конфлікту в середньовічній філософії. Розвиток конфліктологічних ідей в епоху Відродження. Проблема конфлікту у філософії Нового часу. Еволюція конфліктологічних ідей в класичній німецькій філософії. Особливості розвитку теорії конфлікту в зарубіжній психології. Сучасні проблеми розвитку конфліктології. Актуальні напрями досліджень у сучасній українській конфліктології. Методи наукового дослідження конфлікту.

Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура

Основні ознаки конфлікту як психологічного феномену. Структурні елементи конфлікту. Групи і типи учасників конфлікту. Предмет конфлікту та його відображення у психіці суб'єктів (образ конфліктної ситуації). Мотиви конфлікту. Умови протікання конфлікту. Позиції конфліктуючих сторін. Розвиток конфлікту. Типові стратегії поведінки у конфлікті. Міжособистісні (інтерперсональні) конфлікти. Міжгрупові конфлікти. Внутрішньогрупові конфлікти. позитивні, так і негативні функції конфлікту. Динаміка конфлікту як складного соціального явища.

Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту

Типові причини виникнення конфліктів. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту. Стадії розвитку конфлікту (передконфліктна, власне конфлікт, розв'язання конфлікту, післяконфліктна). Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників. Ескалація конфлікту. Реверсія конфлікту. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.

Тема 4. Змістовий та структурний аналіз конфлікту

Універсальна схема понятійного опису конфлікту: сутність, класифікація, структура, функції, генеза, еволюція, динаміка, системно-інформаційний опис, запобігання, розв'язання, дослідження й діагностика. Основні етапи аналізу конфлікту: складання плану, визначення конкретного об'єкта вивчення, розробка методів аналізу конфліктів, пробне дослідження, доопрацювання програми й методики, збирання первинної інформації, якісна та кількісна обробка зібраних даних, аналіз та пояснення отриманих результатів, обґрунтування та формулювання висновків і практичних рекомендацій. Картографія конфлікту Х.Корнеліуса – Ш.Фейра. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.

Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту

Характеристики конфліктної поведінки. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту (уникання, пристосування, компроміс, суперництво, співробітництво). Стратегії управління конфліктом («виграти – виграти», «виграти-програти», «програти-програти»). Тактики поведінки учасників конфлікту: жорстка (захоплення та втримання об'єкта конфлікту, фізичне насильство, психологічне насильство, тиск), нейтральна (демонстративні дії, санкціонування, коаліція), м'яка (фіксація своєї позиції, дружелюбність, угода). Стили поведінки учасників конфлікту (ліберальний, маніпулятивний, авторитарний, демократичний, ситуативний, непослідовний).

Змістовий модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки

Тема 6. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті

Сутність раціонально-емоційної терапії (РЕТ). Етапи РЕТ: ідентифікація поведінки-мішені; ідентифікація шаблонів згубних міркувань та ірраціональних переконань; спростування; перцептивний зсув; обґрунтування аутентичної реакції та ефективної поведінки. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті: зміна вихідної події; зміна реакції на подію; зміна емоційних наслідків конфліктної ситуації; викривлення сприйняття опонента; зняття психологічного напруження та ін.

Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам

Сутність процесів розв'язання та врегулювання конфліктів. Правила розв'язання конфліктів. Типові помилки при розв'язанні конфліктів. Конструктивний інструментарій розв'язання конфліктів. Посередництво у врегулюванні конфліктів. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.

Сутність і значення процесів профілактики та запобігання виникненню конфліктів. Передумови успіху та труднощі у профілактиці та запобіганні конфліктам. Психологічний інструментарій попередження конфліктів.

Тема 8. Психологічні аспекти девіантології

Поняття девіація. Різновиди девіацій. Характерні ознаки девіацій. Рівні прояву девіацій. Особливості і механізми девіантності. Причини виникнення девіантності. Методи дослідження девіантності.

Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки

Психологічні основи девіантної поведінки. Внутрішні причини і зовнішні детермінанти девіантної поведінки. Моделі девіантної поведінки. Вікові ситуаційно-особистісні реакції особистості (відмови, опозиції, імітації, компенсації, гіперкомпенсації, емансипації, групування, захоплення та ін.). Особливості характеру особистості з девіантною поведінкою. Форми прояву девіантної поведінки. Основні напрямки та форми профілактики девіантної поведінки.

4.2. Структура навчальної дисципліни

Для студентів (підготовки магістра) денної форми навчання галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), освітньо-професійної програми Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту							
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	2	-	-	1	6	-
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	10	2	2	-	-	6	-
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	9	2	-	-	1	6	-
Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	9	2	-	-	1	6	-
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	10	2	2	-	-	6	-
Разом за модулем 1	47	10	4	-	3	30	-
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки							
Тема 6. Психологічні методи подолання негативних емоцій у конфлікті	12	2	2	-	1	7	-
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика	10	2	-	-	1	7	-

та передумови успішності запобігання конфліктам							
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	10	2	-	-	1	7	-
Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	11	2	2	-	-	7	-
Разом за модулем 2	43	8	4	-	3	28	-
Усього годин:	90	18	8	-	6	58	-

Для студентів (підготовки магістра) заочної форми навчання галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), освітньо-професійної програми Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	у тому числі					
		Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консульт.	Сам. роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту							
Тема 1. Теоретичні та методологічні засади конфліктології	9	1	-	-	1	7	-
Тема 2. Поняття конфлікту. Види, функції, структура	9	1	-	-	1	7	-
Тема 3. Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	10	-	2	-	1	7	-
Тема 4. Змістовний та структурний аналіз конфлікту	8	-	-	-	1	7	-
Тема 5. Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	9	1	-	-	2	6	-
Разом за модулем 1	45	3	2	-	6	34	-
Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки							
Тема 6. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	11	1	-	-	1	9	-
Тема 7. Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	10	-	-	-	1	9	-
Тема 8. Психологічні аспекти девіантології	11	-	-	-	2	8	-

Тема 9. Форми і прояви девіантної поведінки	13	1	2	-	2	8	-
Разом за модулем 2	45	3	2	-	6	34	-
Усього годин:	90	6	4	-	12	68	-

4.3. Теми практичних занять

Для студентів (підготовки магістра) денної форми навчання галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), освітньо-професійної програми Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту	
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	2
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	2
	Разом за модулем 1	4
	Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки	
6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	2
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	
8	Психологічні аспекти девіантології	
9	Форми і прояви девіантної поведінки	2
	Разом за модулем 2	4
	Усього годин:	8

Для студентів (підготовки магістра) заочної форми навчання галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), освітньо-професійної програми Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

№ п/п	Тема	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Загальна характеристика конфлікту	
1	Теоретичні та методологічні засади конфліктології	
2	Поняття конфлікту. Види, функції, структура	
3	Передумови виникнення та стадії розвитку конфлікту	2
4	Змістовний та структурний аналіз конфлікту	
5	Стратегії, тактики та стилі поведінки учасників конфлікту	
	Разом за модулем 1	2
	Змістовний модуль 2. Психологічні аспекти вирішення конфліктів та профілактики девіантної поведінки	

6	Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті	
7	Сутність, правила та способи розв'язання і врегулювання конфліктів. Профілактика та передумови успішності запобігання конфліктам	
8	Психологічні аспекти девіантології	
9	Форми і прояви девіантної поведінки	2
	Разом за модулем 2	2
	Усього годин:	4

5. Завдання для самостійного опрацювання

Тема 1. Внутрішньоособистісний конфлікт

Потреби, інтереси, цінності й мотиви поведінки особистості. Внутрішні й зовнішні суперечності особистості. Причини, джерела та форми прояву внутрішньоособистісних конфліктів. Основні способи розв'язання внутрішньоособистісних конфліктів. Психологічний захист особистості у конфлікті. Наслідки внутрішньоособистісних конфліктів. Роль конфлікту у формуванні особистості.

Тема 2. Міжособистісні конфлікти

Взаємодія й взаємозалежність людей. Теорія соціальних ролей. Причини й мотиви виникнення міжособистісних конфліктів та їх типологізація. Соціально-психологічне протистояння індивідів. Способи розв'язання міжособистісних конфліктів.

Тема 3. Соціально-трудова конфлікти

Проблеми соціально-трудова стосунків у суспільстві. Причини виникнення і сутність соціально-трудова конфліктів, їх класифікація. Сторони соціально-трудова конфліктів. Зовнішні та внутрішні фактори соціально-трудова конфліктів. Динаміка розвитку соціально-трудова конфлікту. Страйк як форма прояву соціально-трудова конфлікту. Особливості прояву соціально-трудова конфліктів в умовах переходу до ринку.

Тема 4. Конфлікти в організації

Трудовий колектив як формалізована спільність людей. Види конфліктів в організації. Об'єктивні і суб'єктивні причини їх виникнення. Функції та наслідки конфліктів в організації. Основні способи попередження, розв'язання та управління соціальними конфліктами в організації.

Тема 5. Групові конфлікти

Мала соціальна група як первинний елемент об'єднання індивідів. Рольова структура групи. Ієрархія домінування. Проблеми лідерства у групі. Суб'єктура групи. Причини виникнення та класифікація групових конфліктів. Функції і наслідки групових конфліктів. Основні способи розв'язання групових конфліктів.

Тема 6. Насильство у конфліктах

Агресивність як природна властивість людини. Насильство як засіб домінування й панування людини над іншими. Насильство як реакція людини на невідповідні умови життя. Насильство як боротьба людини за існування. Емоційно-психологічні компоненти насильства. Наслідки насильства. Механізми обмеження людської агресивності: соціально-правові, моральні, релігійні тощо. Ідеї ненасильства у творах Л.М. Толстого, М. Ганді, Дж. Шарпа та ін.

Тема 7. Способи подолання несприятливих емоційних станів, зумовлених конфліктами

Конфліктогени як причини несприятливих емоційних станів. Ознаки та основні види несприятливих емоційних станів (депресія, стрес, фрустрація). Способи психологічної профілактики несприятливих емоційних станів. Мистецтво як засіб подолання

несприятливих емоційних станів. Психодрама як засіб подолання несприятливих емоційних станів.

Тема 8. Сімейні конфлікти

Сутність та основні функції сімейних конфліктів. Класифікація сімейних конфліктів. Причини виникнення, динаміка й наслідки сімейних конфліктів. Проблема «батьків і дітей» як джерело сімейних конфліктів. Девіантна поведінка та насилля у неблагополучних сім'ях. Основні способи урегулювання сімейних конфліктів.

Тема 9. Подружні конфлікти

Сім'я і шлюб як соціально-історичні феномени. Історичні тенденції розвитку подружніх стосунків у різних типах сімей (патріархальній, авторитарній, демократичній). Соціально-психологічні та рольові відмінності чоловіка й дружини. Природа подружніх конфліктів та їх класифікація. Форми прояву подружніх конфліктів. Попередження та улагодження подружніх конфліктів.

Тема 10. Психологічні аспекти девіантології. Форми і прояви девіантної поведінки

Поняття девіація. Різновиди девіацій. Характерні ознаки девіацій. Рівні прояву девіацій. Особливості і механізми девіантності. Причини виникнення девіантності. Методи дослідження девіантності.

Психологічні основи девіантної поведінки. Внутрішні причини і зовнішні детермінанти девіантної поведінки. Моделі девіантної поведінки. Вікові ситуаційно-особистісні реакції особистості (відмови, опозиції, імітації, компенсації, гіперкомпенсації, емансипації, групування, захоплення та ін.). Особливості характеру особистості з девіантною поведінкою. Форми прояву девіантної поведінки. Основні напрямки та форми профілактики девіантної поведінки.

1. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Для студентів (підготовки магістра) денної форми навчання галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), освітньо-професійної програми Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

Поточний контроль (max = 40 балів)					Модульний контроль (max = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2	Модуль3		
Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2		Індз	МКР1	МКР2	
Т1	Т 2	Т3	Т4				
10	10	10	10		30	30	
							100

Для студентів (підготовки магістра) заочної форми навчання галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), освітньо-професійної програми Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини

Поточний контроль (max = 40 балів)			Модульний контроль (max = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль3		
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	<i>I_{ндз}</i>	МКР1	МКР2	
T1	T2		30	30	

20	20				100
----	----	--	--	--	-----

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90-100	Відмінно	Зараховано
82-89	Дуже добре	
75-81	Добре	
67-74	Задовільно	
60-66	Достатньо	Незараховано (з можливістю повторного складання)
1-59	Незадовільно	

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового опитування.

Проміжний контроль (модульна контрольна робота) проводиться письмово, або у формі тестування. Модульний зріз передбачає 30 тестових завдань, які складаються з лекційного курсу, практичних занять і питань, які виносяться на самостійне опрацювання. Правильне розв'язання тестового завдання оцінюється в 1 бал. Таким чином, максимальна кількість балів, яку студент може отримати за одну модульну контрольну роботу – 30 балів (загалом 60 балів за дві модульні контрольні роботи).

Підсумковий контроль – залік. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й модульного контролю. Завдання із цих видів контролю оцінюється від 0 до 100 балів включно.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ – РЕСУРСИ

Основна:

1. Анцупов А. Я. Конфликтология в схемах и комментариях / А. Я. Анцупов, С. В. Баклановский. – СПб.: Питер, 2006. – 288 с.
2. Анцупов А. Я. Конфликтология: учеб. для вузов / А. Я. Анцупов, А. И. Шипилов. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 552 с.
3. Бабосов Е. М. Конфликтология: учеб. пособие / Е. М. Бабосов. – Минск: Тетра Системе, 2001. – 464 с.
4. Балабанова Л. В. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. В. Балабанова, К. В. Савельєва. – К.: Вид. дім “Професіонал”, 2009. – 280 с.
5. Барабаш Ю. Державно-правові конфлікти в сучасній Україні: причини, наслідки, вибори як форма їх розв'язання / Ю. Барабаш // Вісн. Центр. вибор. комісії. – 2007. – № 2. – С. 28-32.
6. Барабаш Ю. Г. Державно-правові конфлікти в теорії та практиці конституційного права / Ю. Г. Барабаш. – Х.: Право, 2008. – 220 с.
7. Барабаш Ю. Державно-правові конфлікти: поняття, сутність, ключові ознаки / Ю. Барабаш // Вісн. Львів. ун-ту. Серія юрид. – Вип. 47. – Л.: ЛДУ, 2008. – С. 67-75.
8. Барабаш Ю. Загальні фактори, що впливають на стан та динаміку державно-правових конфліктів: конституційно-правовий аспект / Ю. Барабаш // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ України. – 2008. – № 3(39). – Д.: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2008. – С. 13-21.
9. Берлач А. І. Конфліктологія: Навчальний посібник для дистанційного навчання / А. І. Берлач, В. В. Кондрюкова; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини “Україна”. – К.: Ун-т “Україна”, 2007. – 203 с.

10. Васильев В. Л. Юридическая психология: учеб. для вузов / В. Л. Васильев. – 6-е изд., перераб. и доп. – СПб.: Питер, 2009. – 608 с.
11. Ващенко К. Антиконтфліктні технології: теоретичні засади та українська дійсність / К. Ващенко // Стратегія україн. державотворення. Філософ.-політолог. та екон. аналіз (Філософія. Економіка. Політика. Освіта.). – Полтава: АСМІ, 2000. – С. 78-87.
12. Ващенко И. В. Общая конфликтология: учеб. пособие / И. В. Ващенко, С. П. Гиренко и др. – 2-е изд. – Х. : Оригинал, 2001. – 384 с.
13. Воднік В. Д. Конфлікти в трудовому колективі: причини, шляхи попередження та розв'язання / В. Д. Воднік // Бюл. нац. служби посередництва і примирення. – 2005. – № 11. – С. 50-54.
14. Ворожейкин И. Е. Конфликтология: учеб. / И. Е. Ворожейкин, А. Я. Кибанов, Д. К. Захаров. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 240 с.
15. Гайворонська І. Історичний розвиток мирного і компромісного вирішення кримінально-правових конфліктів на українських землях / І. Гайворонська // Юрид. Україна. – 2008. – № 5. – С. 105-108.
16. Герасіна Л. М. Стратегія і тактика врегулювання юридичних конфліктів: методологічний та технологічний аспект / Л. М. Герасіна, М. І. Панов // Держ. буд-во та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – Вип. 1. – Х.: Право, 2001. – С. 58-75.
17. Герасіна Л. М. Проблеми правової конфліктології: феноменологічний, гносеологічний та праксеологічний аналіз / Л. М. Герасіна, М. І. Панов. – Х.: Право, 2004. – 112 с.
18. Гірник А. М. Основи конфліктології / А. М. Гірник. – Вид. дім Києво-Могилян. акад., 2010. – 222 с.
19. Громова О. Н. Конфликтология: курс лекций / О. Н. Громова. – М.: ЭКСМО, 2000. – 320 с.
20. Дмитриев А. В. Конфликтология / А. В. Дмитриев. – М.: Гардарики, 2007. – 375 с.
21. Дуткевич Т. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посіб. / Т. Дуткевич; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, Ін-т соц. реабілітації та розвитку дитини. – К.: Центр учб. л-ри, 2005. – 455 с.
22. Емельянов С. М. Практикум по конфликтологии / С. М. Емельянов. – СПб.: ПИТЕР, 2001. – 400 с.
23. Зыбцев В. Н. Конфликтология: модульный вариант: [учеб. пособие] / В. Н. Зыбцев, Е. В. Попова. – Донецк: Вебер, 2007. – 488 с.
24. Зыбцев В. Н. Конфликтология для студентов вузов / В. Н. Зыбцев, Е. В. Попова. – Донецк: Вебер, 2007. – 488 с.
25. Карпенко З. С. Аксіопсихологічна реконструкція стратегій розв'язання конфліктних ситуацій / З. С. Карпенко // Наук. вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ. Сер. 2.5.1(0). психолог. – Вип. 1. – Л.: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2008. – С. 325-331.
26. Кильмашкина Т. Н. Конфликтология: социальные конфликты: [учеб. пособие для вузов] / Т. Н. Кильмашкина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 285 с.
27. Кіржнер Л. О. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. О. Кіржнер, М. В. Мартиненко, О. В. Мангольд. – Х. : ХНЕУ, 2007. – 142 с.
28. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. – Х.: Право, 2012. – 128 с.
29. Конфліктологія: навч. посіб. /Л. М. Ємельяненко, В. М. Петюх, Л. В. Торгова, А. М. Гриненко; за ред.: В. М. Петюха та Л. В. Торгової. – К.: КНЕУ, 2005. – 315 с.
30. Конфліктологія: навч. посіб. / Л. І. Скібіцька. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 384 с.
31. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д. В. Коваленко, І. М. Шалімова, О. М. Керницький; Укр. інж.-пед. акад. – Х. : Точка, 2012. – 221 с.
32. Конфліктологія: підруч. для студ. ВНЗ юрид. спец. / за ред. Л. М. Герасіної та М. І. Панова. – Х.: Право, 2002. – 256 с.

33. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: Програма нормативної навчальної дисципліни (для студентів денної форми навчання) / Н. О. Кордунова. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. – 15 с.
34. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: Робоча програма нормативної навчальної дисципліни (для студентів денної форми навчання) / Н. О. Кордунова. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. – 20 с.
35. Ложкін Т. Практикум з конфліктології /Т. Ложкін, Е. Юрковський, І. Моначін. – Тернопіль: Воля, 2005.– 168 с.
36. Лукин Ю. Ф. Конфликтология: управление конфликтами / Ю. Ф. Лукин. – М.: Трикта, 2007. – 799 с.
37. Миронова О. М. Конфліктологія: навч. посіб. / О. М. Миронова, О. В. Мазоренко. – Х. : ХНЕУ, 2011. – 167 с.
38. Нагаєв В. Конфліктологія: курс лекцій: [навч. посіб. для вузів] / В. Нагаєв; М-во освіти України, Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – К.: Центр учб. л-ри, 2004. – 199 с.
39. Орлянський, В. С. Конфліктологія / В. С. Орлянський. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 160 с.
40. Параскевова С. А. Конфликтные отношения в гражданском праве: исторический аспект / С. А. Параскевова // История государства и права. – 2006. – № 8. – С. 13-14.
41. Пахомов В. Ю. Внесудебные (альтернативные) процедуры разрешения конфликтных ситуаций в России: исторический опыт и современность / В. Ю. Пахомов // Обеспечение прав и свобод человека и гражданина. Ч. 1: Сб. ст. по итогам междунар. науч.-практ. конф., Тюмень, 17-19 нояб. 2005 г. – Тюмень: Тюмен. гос. ун-т, 2006. – С. 134-137.
42. Пірен М. І. Конфліктологія: підруч. / М. І. Пірен. – К.: МАУП, 2007. – 360 с.
43. Пірен М. І. Конфлікт і управлінські ролі: соціо-психологічний аналіз: [навч.-практ. посіб.] / М. І. Пірен. – К.: УАДУ, 2000. – 200 с.
44. Примуш М. Конфліктологія: навч. посіб. для вузів / М. Примуш; М-во освіти і науки України. – К.: Вид. дім “Професіонал”, 2006. – 282 с.
45. Ромашов Р. А. Конфликтология: учеб. пособие / Р. А. Ромашов. – СПб.: С.-Петербург. ун-т, 2006. – 437 с.
46. Русинка І. Конфліктологія. Психологія запобігання і управління конфліктами: навч. посіб. / І. Русинка; М-во освіти і науки України. – К.: Професіонал, 2007. – 334 с.
47. Савельева В. С. Конфликтология: учеб. пособие для студ. Высш. учеб. заведений / В. С. Савельева; Донбас. гос. машиностр. акад. – Краматорск : ДГМА, 2006. – 227 с.

Додаткова:

1. Девиантное поведение детей и подростков: проблемы и пути их решения / Под ред. В. А. Никитина. – М.: Образование, 1996. – 280 с.
2. Змановская Е. В. Девиантология / Е. В. Змановская. – М.: МГУ, 2004. – 220 с.
3. Клейберг Ю. А. Психология девиантного поведения / Ю. А. Клейберг. – М.: Просвещение, 2001. – 288 с.
4. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: Програма нормативної навчальної дисципліни (для студентів заочної форми навчання) / Н. О. Кордунова. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. – 15 с.
5. Кордунова Н. О. Конфліктологія та девіантологія: Робоча програма нормативної навчальної дисципліни (для студентів заочної форми навчання) / Н. О. Кордунова. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2017. – 20 с.
6. Кордунова Н. О. Психолого-педагогічний практикум / Н. О. Кордунова, О. І Савчук. – Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2020. – 88 с.
7. Кордунова Н. О. Психологічні аспекти девіантної поведінки підлітків / Н. О. Кордунова // Психогенеза особистості: норма і деція: збірник наукових статей і тез ; [гол. ред. Я. Гошовський]. – Луцьк: Вежа-Друк, 2020. – С.45 – 50.
8. Максимова Н. Ю. Психологія девіантної поведінки: навч. посібник / Н. Ю. Максимова. – К.: Либідь, 2011. – 520 с.
9. Шнейдер Л. Девиантное поведение детей и подростков / Л. Шнейдер. – М.: Образование, 2005. – 268 с.

10. Сахань О. М. Державно-правові конфлікти в умовах розбудови державності в Україні / О. М. Сахань, І. А. Лавриненко // Пробл. розбудови державності та народовладдя в Україні (до 20-річчя Народ. Руху України за перебудову). – XXII Харк. політолог. читання, 23 жовт. 2009 р. – Х.: ХАП, НЮАУ
11. ім. Я. Мудрого, НДІ держ. буд-ва та місц. Самоврядування АПрНУ, 2009. – 208 с. – С. 160-162.
12. Сахань О. М. Політичні конфлікти в Україні як прояв деструкції влади / О. М. Сахань, О. В. Новіков // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого: зб. наук. пр. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – Вип. 3. – Х.: Право, 2010. – С. 182-191.
13. Сватко Ю. І. Конфлікти в галузі державного управління: риторичний вимір / Ю. І. Сватко // Конфліктологічна експертиза: теорія і методика. – Вип. 6. – К.: Тов-во конфліктологів України, 2008. – С. 71-85.
14. Светлов В. А. Управление конфликтом: новые технологии принятия решений в конфликтных ситуациях / В. А. Светлов. – СПб.: Росток, 2003. – 135 с.
15. Светлов В. А. Конфликтология: учеб. пособие / В. А. Светлов, В. А. Семенов. – СПб.: Питер, 2011. – 352 с.
16. Скібіцька Л. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищих навч. зал. / Л. Скібіцька. – К.: Центр учб. л-ри, 2007. – 383 с.
17. Словник термінів з правової конфліктології: наук.-довід. вид. / за ред. Ю. П. Битяка, Л. М. Герасіної, М. І. Панова. – Х.: Одиссей, 2006. – 208 с.
18. Соколов С. В. Социальная конфликтология: учеб. пособие для вузов / С. В. Соколов. – М.: Юнити-Дана, 2001. – 327 с.
19. Ставицька О. В. Альтернативні технології розв'язання кримінальних конфліктів: загальний аналіз / О. В. Ставицька // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – 2009. – № 1. – Х.: Право, 2009. – С. 124-133.
20. Ставицька О. В. До питання про сутність адміністративно-правових конфліктів / О. В. Ставицька // Держ. буд-во та місц. самоврядування. – Вип. 8. – Х.: Право, 2004. – С. 38-47.
21. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. – Рівне: Перспектива, 2007. – 398 с.
22. Тодика Ю. М. Державно-правова конфліктологія як важливий напрямок наукових досліджень / Ю. М. Тодика // Вісн. Акад. прав. наук України. – 1996. – № 6. – Х.: Акад. прав. наук України, 1996. – С. 13-23.
23. Уизерс Б. Управление конфликтом / Б. Уизерс. – М. – Питер, 2004. – 174 с.
24. Хапілова В. П. Конфліктологія: навч. посіб. для вищ. навч. закл. / В. П. Хапілова; Держ. вищ. навч. закл. Запоріж. нац. ун-т. – Запоріжжя: Запоріж. нац. ун-т, 2010. – 278 с.
25. Хрестоматия по конфликтологии: в 3 т. / сост.: В. Н. Николаевский (отв. ред.), И. Ю. Косуля, О. А. Гужва. – Т. 1. – Харьков: ХНУ им. В. Н. Каразина, 2009. – 552 с.
26. Шевчук Д. А. Конфликты: избегать или форсировать? / Д. А. Шевчук. – М.: РОСБУХ, 2009. – 440 с.
27. Яремчук С. С. Сучасні теорії в конфліктології: навч. посіб. / С. С. Яремчук. – Чернівці: Рута, 2008. – 72 с.
28. Яхно Т. П. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна. – К.: Центр учб. л-ри, 2012. – 168 с.

Інформаційні ресурси

1. Науковий вісник НАВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.naiu.kiev.ua/tlc/pages/biblio/visnik/>).
1. Юридична психологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://yurpsy.fatal.ru/>).

2. Психологічний практикум [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.psyworld.info/ocenka-sposobov-reagirovaniya-v-konflikte-tomasa#more-570>).
3. Психологічний портал Психология от А до Я [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://psyznaiyka.net/konfliktologiya.html>).
4. Журнал «Конфликтология» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://conflictology.ru/index.php/conflict>).
5. Міжнародна асоціація конфліктологів [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.confstud.ru/>).

8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття про конфліктологію як науку.
2. Предмет і завдання конфліктології.
3. Зв'язок конфліктології з іншими науками.
4. Поняттєвий апарат конфліктології.
5. Сутність і структура конфлікту.
6. Моделі конфліктів.
7. Об'єктивні і суб'єктивні фактори конфлікту.
8. Межі поширення конфлікту.
9. Основні типи і види конфліктів.
10. Потенційний, істинний, хибний конфлікт.
11. Реалістичний та нереалістичний конфлікт.
12. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт.
13. Типологізація конфліктів.
14. Типові причини виникнення конфліктів.
15. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту.
16. Ескалація конфлікту.
17. Реверсія конфлікту.
18. Стадії розвитку конфлікту.
19. Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників.
20. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
21. Змістовий та структурний аналіз конфлікту.
22. Універсальна схема понятійного опису конфлікту.
23. Основні етапи аналізу конфлікту.
24. Картографія конфлікту Х. Корнеліуса – Ш. Фейра.
25. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
26. Характеристика конфліктної поведінки.
27. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту.
28. Стратегії управління конфліктом.
29. Тактики поведінки учасників конфлікту.
30. Стили поведінки учасників конфлікту.
31. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті.
32. Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті.
33. Правила розв'язання конфліктів.
34. Типові помилки при розв'язанні конфліктів.
35. Посередництво у врегулюванні конфліктів.
36. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.
37. Сутність і значення процесів профілактики конфліктів.
38. Передумови успіху та труднощі у запобіганні конфліктам.
39. Рівні прояву конфліктів.
40. Функції та спрямованість конфліктів.
41. Позитивні наслідки конфліктів.

42. Негативні наслідки конфліктів.
43. Класифікація виробничих конфліктів.
44. Причини виникнення конфліктів в організації.
45. Професійне вигорання працівника.
46. Конфлікт між працівником і колективом.
47. Конфлікт між керівником і підлеглими.
48. Міжгрупові конфлікти в організації.
49. Конфліктологічна компетентність керівника.
50. Технологія діагностики конфлікту.
51. Типологія конфліктних працівників в організації.
52. Принципи конструктивного вирішення конфлікту.
53. Етапи розв'язання конфлікту.
54. Сутність та напрями запобігання конфліктам.
55. Різновиди девіацій.
56. Рівні прояву девіацій
57. Особливості і механізми девіантності.
58. Причини виникнення девіантності.
59. Форми прояву девіантної поведінки.
60. Основні напрями та форми профілактики девіантної поведінки.

ОПИС ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАЧА ЩОДО СТУДЕНТА

Курс організований у вигляді лекцій, практичних занять, консультацій і спрямований на аналіз теоретичних і прикладних основ конфліктології та девіантології. Студент може відпрацьовувати пропущені заняття за розкладом або під час проведення консультацій викладачем.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу СНУ імені Лесі Українки: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на дошці оголошень кафедри педагогічної та вікової психології.